

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΡΕΘΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ

ΤΟΜΟΣ V
ΠΑΤΡΑ 2016

Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΙΣΤΟΧΩΡΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

Άννα Κόκκαλη, Χρήστος Παναγιωτακόπουλος, Ιωάννης Καμαριανός
Πανεπιστήμιο Πατρών

Περίληψη

Η χρήση του διαδικτύου γίνεται σταδιακά μια καθημερινή συνήθεια, με αποτέλεσμα να κρίνεται επιτακτικός ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας της εκπαίδευσης και της θέσης που κατέχει η χρήση του στο σύγχρονο σχολείο. Μέσα στο εννοιολογικό πλαίσιο της επικοινωνίας και εκπαίδευσης, η παρούσα έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση του ρόλου που διαδραματίζουν σήμερα οι ιστοχώροι των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Αχαΐας, στην καταγραφή των στοιχείων που προβάλλουν οι εν λόγω ιστοχώροι και στη μελέτη της λειτουργίας τους σε σχέση με τη μαθησιακή και επικοινωνιακή καθημερινότητα της σχολικής τάξης και της σχολικής μονάδας. Με εργαλείο την ποσοτική και ποιοτική μεθοδολογία έρευνας, φάνηκε ότι οι σχολικοί ιστοχώροι που εξετάστηκαν δεν προωθούν ικανοποιητικά την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και ευρύτερης κοινωνίας. Δεν εστιάζουν στη δημιουργία τρόπων ανάπτυξης επικοινωνιακών τεχνικών μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτικών, μεταξύ των μαθητών, μεταξύ των εκπαιδευτικών, αλλά και μεταξύ του σχολείου, των γονέων και των φορέων της περιοχής. Ωστόσο, γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης κάποιων μηχανισμών επικοινωνίας με τον επισκέπτη. Όπως φαίνεται, το ζήτημα της επικοινωνίας είναι ακόμη σε αρχικό στάδιο και χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση, ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλοι δίαυλοι, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των χρηστών. Όπως προκύπτει από τα ευρήματα, ο ρόλος τους, τελικά, είναι περισσότερο ενημερωτικός παρά εκπαιδευτικός, ψυχαγωγικός και επικοινωνιακός.

Εισαγωγή

Οι αναλύσεις για τον ρόλο των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, οι οποίες σταδιακά απέκτησαν κομβική λειτουργία και σημασία για την εκπαιδευτική κοινότητα και τη σύγχρονη

σχολική μονάδα, είναι κοινός τύπος στην ελληνική και τη διεθνή βιβλιογραφία.

Πιο συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια με κριτήριο τις μετανεω-τεरिकές λογικές για την παραγωγή της γνώσης και την αυξημένη ανά-γκη για θεσμική επικοινωνία οι εκπαιδευτικές ιστοσελίδες στο διαδί-κτυο αποτελούν σημαντικό εργαλείο ικανοποίησης των θεσμικών εκπαιδευτικών αναγκών για ορατότητα (visibility), πληροφόρηση και επικοινωνία. Με τη δημιουργία ιστοσελίδων οι σχολικές μονάδες κάθε βαθμίδας έχουν ως σκοπό να συνδέσουν τα μέλη της εκπαιδευ-τικής κοινότητας και να αποτελέσουν γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων, αλλά και όλων των υπόλοιπων μελών και φορέων που σχετίζονται με την εκπαίδευση (Βοσνιάδου 2006, σελ. 104). Εξάλλου, σύμφωνα με διεθνείς και ελληνικές μελέ-τες, η χρήση γενικότερα των τεχνολογιών στην εκπαίδευση αυξάνει τα κίνητρα μάθησης και ένταξης των μαθητών στην εκπαιδευτική δια-δικασία (Silfen & Howes, 1984· Βοσνιάδου, 2006· Βασιλοῦδης, 2011).

Συμπερασματικά, η χρήση του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών υπολογιστών γίνεται σταδιακά μια καθημερινή συνήθεια, με αποτέ-λεσμα να κρίνεται επιτακτικός ο επαναπροσδιορισμός τόσο της έννοιας της εκπαίδευσης όσο και της θέσης που κατέχει η χρήση τους στο σύγχρονο σχολείο (Σολομωνίδου, 2006).

Με την παρούσα έρευνα, λοιπόν, γίνεται μια προσπάθεια «εξε-ρεύνησης» των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας, με απώτερο στόχο να καταγραφούν τα στοιχεία που αυτοί προβάλλουν, να αποσαφη-νιστεί ο ρόλος που διαδραματίζουν σήμερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και να αξιολογηθούν ως προς τον επικοινωνιακό, τον ενημερωτικό και εκπαιδευτικό τους χαρακτήρα.

2. Ο ερευνητικός προβληματισμός και η σημασία της μελέτης

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η ποιοτική και ποσοτική διε-ρεύνηση του ρόλου που διαδραματίζουν σήμερα οι ιστοχώροι, όπως αυτοί κατασκευάζονται, εντάσσονται και λειτουργούν στη μαθησιακή και επικοινωνιακή καθημερινότητα της σχολικής τάξης και της σχολικής μονάδας. Καθώς η ανάλυση ακολουθεί το θεω-ρητικό πλαίσιο της επικοινωνιακής λογικότητας του Jurgen Habermas, ο διαχωρισμός του μαθησιακού δεν συνιστά θεωρητι-κή διαφοροποίηση από το αναλυτικό πλαίσιο της βίσφαιρας.

Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα εργασία εστιάζει στην επίδραση της εισαγωγής των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), και ειδικά του διαδικτύου, στην εκπαίδευση. Ως ειδικό ερευνητικό πεδίο της μελέτης επιλέχθηκε ο χώρος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Αχαΐα.

Η επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας μας οδήγησε στη διαπίστωση ότι έχουν καταγραφεί αρκετές έρευνες και στοιχεία σχετικά με την αξιολόγηση διαφόρων τεχνολογικών εργαλείων στην εκπαίδευση, όπως του εκπαιδευτικού λογισμικού (π.χ. Μικρόπουλος, 2000· Κόμης & Μικρόπουλος, 2001· Ξένος, 2003· Παναγιωτακόπουλος, Πιερρακέας & Πιντέλας, 2003 & 2005· Sanchez, 2007· Οικονομίδης, 2010), αλλά ελάχιστα πράγματα έχουν ειπωθεί σε παρεμφερείς έρευνες για τη δημιουργία και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιστοχώρων (Jackson, 2000· Boklaschuk & Caisse, 2001· Παναγιωτακόπουλος, Πιερρακέας & Πιντέλας, 2002· Naidu, 2005· Lencastre & Chaves, 2008· Σοφός & Αλεξοπούλου, 2010) και ακόμη λιγότερα στοιχεία υπάρχουν για τους σχολικούς ιστοχώρους της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Καράμηνας, 2001).

Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η παρούσα εργασία, χρησιμοποιώντας δεδομένα και στοιχεία από την ενδελεχή διερεύνηση σχολικών ιστοχώρων με πεδίο έρευνας την περιοχή της Αχαΐας. Πιο συγκεκριμένα, το ενδιαφέρον της παρούσας εργασίας εστιάζεται στη μελέτη των εξής **ερευνητικών ερωτημάτων**:

1. Ποιον σκοπό εξυπηρετούν οι σχολικοί ιστοχώροι στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Αχαΐας; Ποιος είναι ο ρόλος τους;
2. Σε ποια θέματα εστιάζουν και τι προβάλλουν προς τον επισκέπτη;
3. Δημιουργούν διαύλους επικοινωνίας ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία; Αν ναι, με ποιον τρόπο φαίνεται να γίνεται αυτό;
4. Ποιος είναι ο ρόλος των σχολικών ιστοχώρων σύμφωνα με τους έμπειρους χρήστες και τους εκπαιδευτικούς που βρίσκονται σε ανώτερες θέσεις και ασκούν διοίκηση;

3. Το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας: Επικοινωνία και εκπαίδευση

Τόσο κατά τη διατύπωση της κεντρικής υπόθεσης της μελέτης, όσο

και κατά την οριοθέτηση των βασικών ερευνητικών μας ερωτημάτων οι σχολικοί ιστοχώροι νοηματοδοτήθηκαν ως μηχανισμοί επικοινωνίας τόσο στο εσωτερικό της οργάνωσης (σχολική μονάδα), όσο και στην επικοινωνία της σχολικής μονάδας με το περιβάλλον της. Έτσι, η επικοινωνία αποτελεί σημαντική διαδικασία για τη λειτουργία της σχολικής μονάδας. Συνεπώς, οι ερευνητικές ανάγκες μας οδήγησαν στην αναζήτηση θεωρητικών σχημάτων ανάλυσης και ερμηνείας του εκπαιδευτικού φαινομένου πέρα από την απλή διαδικασία πομπού – δέκτη, κάτι που είναι σύμφωνο και με την πολυπλοκότητα και την πολυσημία του εργαλείου της ψηφιακής μηχανής. Υποθέτουμε ότι αυτό το οποίο τελικά προκύπτει από τη στοχοθεσία δεν είναι η ανάλυση μιας γραμμικής διαδικασίας, αλλά συνολικά η σύλληψη και ερμηνεία της ψηφιακής επικοινωνιακής δράσης της σχολικής μονάδας.

Υπό αυτό το πρίσμα η σκέψη και οι βασικές έννοιες τις οποίες χρησιμοποίησε ο Γερμανός διανοητής J. Habermas (1970, 1984, 1989, 1997), όπως η επικοινωνιακή δράση, η δημόσια σφαίρα, ο βιόκοσμος, η ηθική του διαλόγου, η συζήτηση, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο σχετικών αναλυτικών δράσεων (Gouthro, 2006).

4. Μεθοδολογία της έρευνας

Σύμφωνα με τον Παναγιωτακόπουλο, κ.ά. (2002), η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιστοχώρων κρίνεται επιτακτική, καθώς είναι συχνό φαινόμενο στο διαδίκτυο να παρέχεται η εκπαιδευτική πληροφορία από τεχνοκράτες, χωρίς την κατάλληλη παιδαγωγική καθοδήγηση και τη συμμετοχή ειδικών από τον εκπαιδευτικό χώρο. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητος ο προσεκτικός σχεδιασμός σύμφωνα με κάποιες βασικές κατευθυντήριες γραμμές, τους λεγόμενους άξονες αξιολόγησης, από τους οποίους θα προκύψουν και τα κατάλληλα κριτήρια για τον έλεγχό τους. Για την ανάλυση των παραγόντων που σχετίζονται με την αξιολόγηση των σχολικών ιστοχώρων στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν δημιουργηθεί άξονες αξιολόγησης και κριτήρια με τα οποία είναι δυνατόν να μετρηθεί κάθε ένας από τους άξονες αυτούς (Abdullah, 1998· Παναγιωτακόπουλος, Πιερρακέας & Πιντέλας, 2003· Lencastre & Chaves, 2008).

Η παρούσα έρευνα προσπαθεί με κριτήρια αξιολόγησης, φύλλα παρατήρησης, καθώς και συνεντεύξεις, να καταγράψει τους σχολι-

κούς ιστοχώρους που υπάρχουν ως τώρα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση Αχαΐας, ως προς τη λειτουργία, τη δομή και τη χρήση τους. Συνδυάζει την ποσοτική και την ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση, με σκοπό την επίτευξη αξιοπιστίας και εγκυρότητας των αποτελεσμάτων, αλλά και των διαδικασιών (Robson, 2010).

Πιο συγκεκριμένα, για τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας προτιμήθηκε η χρήση ερωτηματολογίου, με τη μορφή φύλλων παρατήρησης που σχεδιάστηκαν από τους ερευνητές με βάση τη σχετική βιβλιογραφία. Το ερωτηματολόγιο αυτό συμπληρώθηκε από ειδικούς κριτές ιστοχώρων, οι οποίοι ήταν έμπειροι χρήστες των Τ.Π.Ε., έτσι ώστε να προσδιοριστούν αντιλήψεις και απόψεις με αντικειμενικά, συγκρίσιμα και μετρήσιμα αποτελέσματα, που θα μπορούν να γενικευτούν κατά το μέτρο του δυνατού, και οδηγεί σε πιο εύκολη στατιστική επεξεργασία (Robson, 2010· Παρασκευόπουλος 1993).

Συμπληρωματικά με την ποσοτική προσέγγιση επιχειρήθηκε η ποιοτική διερεύνηση του πεδίου με εργαλεία την τεχνική της παρατήρησης ως καταγραφής των χαρακτηριστικών των σχολικών ιστοχώρων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Αχαΐας. Με αυτά τα εργαλεία επιχειρήθηκε ο συνδυασμός προσωπικής παρατήρησης και παρατήρησης από εξωτερικούς χρήστες - κριτές, που επιλέχθηκε ώστε να αναδειχθεί και να αναιρεθεί η μεροληψία και η υποκειμενική διάσταση του ερευνητή, η οποία συχνά περιορίζει τις τεχνικές ποιοτικής μεθόδου, συνεπώς και της παρατήρησης.

Ακόμη, διενεργήθηκε ημιδομημένη συνέντευξη, με ερωτήσεις ανοικτού τύπου, με τις οποίες θα δινόταν η ευκαιρία να καταγραφούν και να διερευνηθούν οι απόψεις και εμπειρίες των ειδικών μετεχόντων στην έρευνα. Επιζητήθηκε έτσι να επιτευχθεί η σε βάθος διερεύνηση του θέματος (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008) και ενδεχομένως να αναδειχθούν απρόσμενες απαντήσεις και απροσδόκητα δεδομένα (Robson, 2010). Σημειώνεται ότι πριν από την εφαρμογή της κύριας έρευνας, πραγματοποιήθηκε πιλοτική έρευνα με σκοπό να εντοπιστούν τυχόν προβλήματα, παραλείψεις, λάθη ή παρερμηνείες.

Για τη συγκέντρωση δεδομένων στην ποσοτική προσέγγιση της έρευνας, χρησιμοποιήθηκαν πέντε (5) ειδικοί στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου. Οι πέντε (5) αυτοί εξειδικευμένοι χρήστες πραγματοποίησαν την παρατήρηση των προτεινόμενων σχολικών ιστοχώρων και συμπλήρωσαν τα φύλλα παρατήρησης.

σης. Κατά την ποιοτική προσέγγιση, για τη διαδικασία των συνευθέσεων χρησιμοποιήθηκαν ως συμμετέχοντες πέντε (5) επιπλέον έμπειροι εκπαιδευτικοί, σε υψηλές διοικητικές θέσεις (διευθυντές, σχολικοί σύμβουλοι), οι οποίοι θεωρήθηκε ότι μπορούν να αποτυπώσουν με επιτυχία την υπάρχουσα κατάσταση στη χρήση των Τ.Π.Ε. στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση Αχαΐας, λόγω της θέσης και των αρμοδιοτήτων τους.

Σε ό,τι αφορά τους ιστοχώρους, επιλέχθηκαν να μελετηθούν 58 σχολικοί ιστοχώροι. Τα σχολεία χωρίζονται σε πέντε κατηγορίες, ανά δήμο και ανά περιοχή με την οποία υπάγονται στο γραφείο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήθηκε η ίδια κατηγοριοποίηση για να διερευνηθεί από τους ερευνητές ο αριθμός των σχολικών ιστοχώρων ανά δήμο, ως εξής: 1) Δήμος Πατρέων, 2) Δήμος Αιγιαλείας, 3) Δήμος Δυτικής Αχαΐας, 4) Δήμος Ερυμάνθου, 5) Δήμος Καλαβρύτων. Οι κατηγορίες που τέθηκαν ήταν: α) περιεχόμενο, β) λειτουργικότητα - ευχρηστία, γ) σχεδιασμός - δομή - αισθητική και δ) αλληλεπίδραση - ανατροφοδότηση. Αφού καταγράφηκαν τα χαρακτηριστικά των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας και χωρίστηκαν σε κατηγορίες, έγινε επεξεργασία των δεδομένων ανά κατηγορία και ανάλυση των αποτελεσμάτων

Συμπερασματικά, θεωρούμε ότι η έρευνα αυτή επιχειρεί να καλύψει ένα κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία σχετικά με την αξιοποίηση και την αξιολόγηση των σχολικών ιστοχώρων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αρκετοί βέβαιοι είναι και οι μεθοδολογικοί περιορισμοί, όπως η έλλειψη κάποιων πρότυπων ερευνητικών εργαλείων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, με κάποιες μετατροπές ίσως, στη συγκεκριμένη έρευνα. Δεν βρέθηκαν όμως ερωτηματολόγια ή φύλλα παρατήρησης στη διεθνή βιβλιογραφία, στα οποία θα μπορούσε να στηριχθεί ο σχεδιασμός του εργαλείου της παρούσας έρευνας, με αποτέλεσμα αυτά να δημιουργηθούν από τους ερευνητές και να χρειάζεται να ελεγχθούν με συγκεκριμένες διαδικασίες, ώστε να επιτευχθεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία τους. Σημαντικός περιορισμός ήταν επίσης η επιλογή του δείγματος. Καθώς η παρατήρηση τόσων σχολικών ιστοχώρων ήταν μια επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία, δεν ήταν δυνατόν να βρεθεί μεγάλος αριθμός παρατηρητών, οι οποίοι παράλληλα θα πληρούσαν και τα κριτήρια που είχαν τεθεί. Περιοριστική θεωρείται επίσης, η επιλογή των αντικειμένων παρατήρησης, δηλαδή των σχολικών ιστοχώρων

της Αχαΐας, καθώς αποτελούν υλικό που διαρκώς μεταβάλλεται και εμπλουτίζεται ή απομονώνεται, με αποτέλεσμα τη δυσκολία επαλήθευσης της μορφής και της δομής τους. Ενδέχεται στο μέλλον πολλές από τις ιστοσελίδες που παρατηρήθηκαν να έχουν αλλάξει ριζικά, να έχουν διαγραφεί ή να υπάρχουν πια σε διαφορετική ηλεκτρονική διεύθυνση. Κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσαν να γενικευτούν τα αποτελέσματα πέραν της χωροχρονικής περιοχής στην οποία πραγματοποιήθηκε η συγκεκριμένη ερευνητική προσέγγιση (τη σχολική χρονιά 2013-14), καθώς οι μεμονωμένες έρευνες δεν μπορούν να αποτελέσουν βάση γενίκευσης (Bird, Hammersley, Gomm & Woods, 1999).

5. Ανάλυση και συζήτηση των ευρημάτων της έρευνας

Όπως αναφέρθηκε, η παρατήρηση των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας πραγματοποιήθηκε από τους ερευνητές και από εξωτερικούς παρατηρητές, ειδικευμένους στη χρήση των Τ.Π.Ε. και του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας που ακολουθεί στηρίζεται σε αυτή την κατηγοριοποίηση και συνδυάζεται με τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί στην παρούσα εργασία.

Μέσα από την παρουσίαση των ευρημάτων της παρατήρησης, σκοπός είναι να φανεί τι προβάλλουν οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας, ποιος είναι ο ρόλος τους, αν δημιουργούν διαύλους επικοινωνίας με τον εκάστοτε επισκέπτη και αν προωθούν την αλληλεπίδραση.

Πιο συγκεκριμένα, το σύνολο των ιστοχώρων που βρέθηκαν και παρατηρήθηκαν είναι 58. Παρατηρείται ότι οι περισσότεροι ιστοχώροι είναι συγκεντρωμένοι στον Δήμο Πατρέων, με ποσοστό 72,41%, ακολουθεί ο Δήμος Αιγιαλείας με ποσοστό 18,97%, και στη συνέχεια ο Δήμος Δυτικής Αχαΐας και Καλαβρύτων με ποσοστό 3,45%. Τελευταίος είναι ο Δήμος Ερυμάνθου, με ποσοστό 1,72%, στον οποίο μόνο μία σχολική μονάδα διαθέτει σχολικό ιστοχώρο.

Αξιοσημείωτο δεδομένο είναι πως το 75,86% των σχολικών ιστοχώρων έχουν τη δομή ιστοσελίδας και το 46,55% έχουν τη δομή ιστολογίου (blog). Περισσότερα είναι επομένως τα σχολεία που επιλέγουν να δημιουργήσουν ιστοσελίδα και όχι ιστολόγιο. Κάποιοι ιστοχώροι διαθέτουν και ιστοσελίδα και ιστολόγιο ταυτόχρονα.

Το 86,20% των σχολικών ιστοχώρων διαθέτει αρχική σελίδα και

το 67,24% διαθέτει πίνακα περιεχομένων για διευκόλυνση του χρήστη. Επίσης, το 60,34% των σχολικών ιστοχώρων περιλαμβάνει ηχητικά αρχεία και βίντεο και το 25,86% κινούμενες εικόνες και κίνηση γραφικών. Ως προς τη δυνατότητα αλλαγής εμφάνισης του σχολικού ιστοχώρου το ποσοστό είναι ελάχιστο (1,72%), καθώς μόνο ένας σχολικός ιστοχώρος επιτρέπει στον επισκέπτη να προσαρμόζει την εμφάνιση και το φόντο του σύμφωνα με την επιθυμία του.

Παρατηρείται στο σημείο αυτό, ότι σε μεγάλο ποσοστό οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας καλύπτουν το περιεχόμενό τους με φωτογραφίες των σχολικών εγκαταστάσεων (84,48%) και με φωτογραφίες των δραστηριοτήτων και των εκδηλώσεων που πραγματοποιούν (94,83%). Περιέχουν πληροφορίες για το εκπαιδευτικό προσωπικό σε ποσοστό 70,69% και εντάσσουν εργασίες μαθητών σε ποσοστό 68,97%. Επίσης, περιέχουν ανακοινώσεις σχετικές με τη σχολική μονάδα σε ποσοστό 93,10% και λιγότερο αναφέρουν πληροφορίες για τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το σχολείο και για την τοπική κοινότητα (34,48%). Επίσης, περιγράφουν σε ποσοστό 46,55% τα εκπαιδευτικά προγράμματα που αναλαμβάνει η σχολική μονάδα, με σκοπό την ενημέρωση του επισκέπτη και κάποιιοι σχολικοί ιστοχώροι ενσωματώνουν το πρόγραμμα του σχολείου και τις ώρες των μαθημάτων (34,48%).

Επιπρόσθετα, οι μισοί περίπου σχολικοί ιστοχώροι (55,17%) αφιερώνουν μία ιστοσελίδα ή ένα τμήμα τους σε πληροφορίες και ανακοινώσεις σχετικά με τον Σύλλογο Γονέων και σε ποσοστό 50,00% επισυνάπτουν άρθρα για το κοινό και τον αναγνώστη. Ακόμη, το 75,86% των σχολικών ιστοχώρων περιέχει τηλέφωνα για επικοινωνία και καταγράφει τη διεύθυνση του σχολείου για την ενημέρωση του επισκέπτη και το 37,93% διαθέτει συμπληρωματικά και χάρτη με την τοποθεσία του σχολικού χώρου. Τέλος, υπάρχουν και κάποιιοι σχολικοί ιστοχώροι που περιέχουν πληροφορίες και αναφορές από τον Τύπο για διακρίσεις ή για θέματα του σχολείου τους (17,24%).

Ακόμη, σε αρκετά μεγάλο ποσοστό (79,31%) οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας συνδέονται και δημιουργούν υπερσυνδέσμους με άλλες ιστοσελίδες και ιστοχώρους, κυρίως εκπαιδευτικού περιεχομένου, με σκοπό τη διευκόλυνση του επισκέπτη και την άμεση ενημέρωσή του για ποικίλα θέματα. Επίσης, οι μισοί από αυτούς διαθέτουν μηχανισμό αναζήτησης και σε ποσοστό 62,07% είναι ενημερωμένοι πρόσφατα και ανανεώνονται συχνά.

Στο επίπεδο της επικοινωνίας παρατηρούμε ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας προσφέρουν επικοινωνία με τον επισκέπτη μέσω της συμπλήρωσης κάποιας φόρμας ή με e-mail σε ποσοστό 63,79%, δίνουν τη δυνατότητα σχολίων σε ποσοστό 62,07%, έχουν χώρο για chatting και forum σε ποσοστό 15,52% και δίνουν την επιλογή στον χρήστη να αξιολογήσει τον ιστοχώρο σε ποσοστό 1,72%.

Συνεπώς, η αλληλεπίδραση που εμφανίζεται στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας έχει να κάνει περισσότερο με τη δυνατότητα που δίνουν στον επισκέπτη να κάνει κάποιο σχόλιο και να επικοινωνήσει μέσω κάποιας πλατφόρμας ή μέσω κάποιου e-mail με το σχολείο και εστιάζει λιγότερο στη συζήτηση (chatting), στη δημιουργία forum και ακόμη λιγότερο στην αξιολόγηση από τον ίδιο τον χρήστη.

Συνοψίζοντας τα ευρήματα της ανάλυσης, φάνηκε ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δίνουν έμφαση στην προβολή εκδηλώσεων, δραστηριοτήτων, φωτογραφιών, ανακοινώσεων, εργασιών των μαθητών, πληροφοριών για το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου, καθώς και πληροφοριών επικοινωνίας και προσέγγισής του. Ως προς τη δομή τους, οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι έχουν τη μορφή ιστοσελίδων, με αρχική σελίδα και πίνακα περιεχομένων, καθώς και με κάποια μορφή ηχητικών αρχείων, εικόνων και βίντεο. Σπάνια όμως παρουσιάζεται η δυνατότητα επιλογής της αισθητικής ή του φόντου των ιστοσελίδων με τη μορφή που επιθυμεί ο επισκέπτης. Ως προς τη λειτουργικότητα και την ευχρηστία τους, οι περισσότερες σχολικές ιστοσελίδες διαθέτουν συνδέσμους με άλλες ιστοσελίδες και ιστοχώρους, κυρίως εκπαιδευτικού περιεχομένου και είναι σχετικά πρόσφατα ενημερωμένες, δεν διαθέτουν όμως σε μεγάλο ποσοστό μηχανισμό αναζήτησης για τη διευκόλυνση του χρήστη. Τέλος, ως προς την αλληλεπίδραση και την ανατροφοδότηση με τον χρήστη φαίνεται ότι εστιάζουν περισσότερο στην επικοινωνία με τον επισκέπτη (μέσα από την προβολή κάποιου e-mail ή τη συμπλήρωση κάποιας ηλεκτρονικής φόρμας), καθώς και στη δυνατότητα συγγραφής κάποιου σχολίου και λιγότερο στη συζήτηση και στη δημιουργία χώρων chatting και forum και, ακόμα λιγότερο, στην αξιολόγησή τους από τον χρήστη.

5.1 Οι εξωτερικοί παρατηρητές-αξιολογητές

Αρκετές από τις παρατηρήσεις των ερευνητών υιοθέτησαν και οι εξωτερικοί αξιολογητές στις κρίσεις τους. Σύμφωνα λοιπόν με τον ερευνητικό σχεδιασμό, οι εξωτερικοί παρατηρητές, ως ειδικοί, κλήθηκαν να αξιολογήσουν βαθμολογικά τους σχολικούς ιστοχώρους απαντώντας σε μια σειρά ερωτήματα που δομήθηκαν στη βάση των αρχικών κατηγοριών. Έτσι, οι κατηγορίες ερωτήσεων με τη χαμηλότερη βαθμολόγηση από τους ειδικούς – κριτές είναι αυτή που ερευνά (α) τον σκοπό κατασκευής και λειτουργίας του κάθε σχολικού ιστοχώρου και (β) την αλληλεπίδραση και την ανατροφοδότηση αντίστοιχα.

Στις περισσότερες σχολικές ιστοσελίδες (61,64%) δεν είναι ξεκάθαρος ο σκοπός κατασκευής και λειτουργίας, κάτι που δεν δίνει τη σωστή εντύπωση και την οργάνωση που χρειάζεται στον επισκέπτη του ιστοχώρου. Σημαντικό εύρημα είναι το πολύ μεγάλο ποσοστό χαμηλής βαθμολόγησης (79,03%) που δίνουν οι κριτές ως προς την αλληλεπίδραση και την ανατροφοδότηση που προσφέρουν οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας. Όπως φαίνεται, ελάχιστοι από αυτούς διαθέτουν μηχανισμούς επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με τον χρήστη.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η παρουσίαση και η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία και ερώτημα.

1. Χρησιμότητα

Από την πλευρά των εξωτερικών παρατηρητών αναδείχθηκε πως το 70,2% των σχολικών ιστοχώρων παρέχει σε χαμηλό βαθμό τη δυνατότητα για απόκτηση νέων γνώσεων, το 9,8% σε μέτριο βαθμό και το 20% σε υψηλό βαθμό. Συνεπώς, φαίνεται από τα ευρήματα ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι δεν προσφέρουν νέα γνώση.

Ακόμη παρατηρήθηκε πως οι σχολικοί ιστοχώροι εξυπηρετούν τις ανάγκες για τις οποίες δημιουργήθηκαν σε χαμηλό βαθμό κατά 50,9%, σε μέτριο βαθμό κατά 25,1% και σε υψηλό βαθμό κατά 24%. Φαίνεται λοιπόν ότι οι περίπου οι μισοί σχολικοί ιστοχώροι δεν εξυπηρετούν αρκετά τις ανάγκες για τις οποίες κατασκευάστηκαν. Τέλος, αξιολογήθηκε ότι είναι απλή και κατανοητή η γλώσσα των κειμένων σε χαμηλό βαθμό κατά 20,8%, σε μέτριο βαθμό κατά

14,9% και σε υψηλό βαθμό κατά 64,4%. Επομένως, οι περισσότεροι ιστοχώροι διαθέτουν απλή και κατανοητή γλώσσα.

Ακόμη από την επεξεργασία των ποσοστών φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό των παρατηρητών δεν θεωρεί χρήσιμη την πληροφορία που συνοδεύει τις εικόνες των ιστοσελίδων, ενώ κάποιιοι άλλοι τη θεωρούν χρήσιμη σε ικανοποιητικό βαθμό (χαμηλά με ποσοστό 46,2%, μέτρια με ποσοστό 18,2% και υψηλά με ποσοστό 35,7%).

Συνεπώς, ως προς τον άξονα της χρησιμότητας φαίνεται ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν προσφέρουν νέα γνώση και δεν εξυπηρετούν αρκετά τις ανάγκες για τις οποίες κατασκευάστηκαν, εν τούτοις διαθέτουν απλή και κατανοητή γλώσσα στα κείμενά τους.

2. Επικαιρότητα

Στην ερώτηση για το αν είναι επίκαιρη η παρεχόμενη πληροφορία στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας, οι παρατηρητές θεώρησαν ότι είναι επίκαιρη σε χαμηλό βαθμό κατά 42,2%, σε μέτριο βαθμό κατά 9,8% και σε υψηλό βαθμό κατά 48%. Συνεπώς, οι απαντήσεις τους κυμαίνονται στα δύο άκρα, κάτι που δείχνει ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι διαθέτουν επίκαιρες πληροφορίες, αλλά υπάρχουν και σε αντίστοιχο ποσοστό κάποιοι άλλοι που δεν διαθέτουν και ίσως δεν έχουν ανανεώσει πρόσφατα το υλικό τους.

Ως προς τον άξονα, επομένως, της επικαιρότητας φαίνεται ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας εμφανίζουν ποικιλία. Κάποιοι από αυτούς διαθέτουν επίκαιρες πληροφορίες και ενημερώνονται τακτικά και κάποιοι άλλοι όχι, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφοροποίηση κατά περίπτωση.

3. Οργάνωση περιεχομένου – δομή

Η αξιολόγηση του κριτηρίου οργάνωση-δομή από τους εξωτερικούς αξιολογητές ανέδειξε ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι έχουν ξεκάθαρη δομή και επιτρέπουν στον χρήστη να τη διακρίνει.

Τα ποσοστά που αφορούν τη λειτουργικότητα δείχνουν μοιρασμένα. Η ερώτηση αυτή έχει αξιολογηθεί χαμηλά με ποσοστό 40,7%, μέτρια με ποσοστό 18,9% και υψηλά με ποσοστό 40,4%. Φαίνεται δηλαδή ότι υπάρχουν σε παρόμοιο ποσοστό σχολικοί ιστοχώροι που είναι οργανωμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνεται η λειτουργικότητά τους και άλλοι τόσοι που δεν είναι δομημένοι κατάλληλα για τον σκοπό αυτό.

Συνεπώς, ως προς τον άξονα της δομής και οργάνωσης περιεχομένου φαίνεται ότι αρκετοί σχολικοί ιστοχώροι δίνουν τη δυνατότητα στον χρήστη να διακρίνει με σαφήνεια τη δομή τους, αλλά δεν είναι απαραίτητο ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι και λειτουργικοί.

4. Σκοπός κατασκευής και λειτουργίας

Σε ό,τι αφορά στον σκοπό της κατασκευής και λειτουργίας των σχολικών ιστοχώρων φαίνεται να είναι ασαφής κατά ποσοστό 54,2%. Είναι χαρακτηριστικό ότι η επιλογή «Καθόλου» συγκέντρωσε το ποσοστό 36,7%, γεγονός που δείχνει ότι δεν φαίνεται στους περισσότερους σχολικούς ιστοχώρους ο σκοπός για τον οποίο δημιουργήθηκαν.

Ακόμη, από τα δεδομένα προκύπτει πως δεν καθορίζεται με σαφήνεια η ομάδα χρηστών στους οποίους απευθύνονται οι περισσότεροι ιστοχώροι της Αχαΐας (ποσοστό 69%). Τα ευρήματα αυτά ενισχύουν εκείνα της προηγούμενης ερώτησης, δείχνοντας ότι ο σκοπός της κατασκευής και λειτουργίας των ιστοχώρων είναι ένα σημείο που δεν έχει επισημανθεί αρκετά στους πιο πολλούς σχολικούς ιστοχώρους.

Συνεπώς, ως προς τον άξονα που αφορά στον σκοπό της κατασκευής και της λειτουργίας των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας, τα δεδομένα από τις απαντήσεις και στις δύο ερωτήσεις συμφωνούν ότι αυτός δεν είναι ξεκάθαρος και δεν καθορίζεται με σαφήνεια η ομάδα χρηστών στους οποίους απευθύνονται.

5. Πλοήγηση

Στην ερώτηση για το κριτήριο της πλοήγησης οι εξωτερικοί παρατηρητές απάντησαν ότι δεν είναι εύκολη η πλοήγηση σε ποσοστό 36,7%, ότι είναι μέτρια η ευκολία σε ποσοστό 18,9% και ότι είναι πολύ εύκολη σε ποσοστό 44,4%. Συνεπώς, οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι είναι εύκολοι στην πλοήγηση και στη μετάβαση στα διάφορα μέρη τους, με ένα σημαντικό, παρόλα αυτά, ποσοστό να μην παρουσιάζεται τόσο ικανοποιητικό.

Οι παρατηρητές θεώρησαν ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι (ποσοστό 55,2%) επιτρέπουν σε μεγάλο βαθμό την επιστροφή στο βασικό τους μενού, γεγονός που διευκολύνει την πλοήγηση του χρήστη.

Η ερώτηση αυτή αξιολογήθηκε χαμηλά με ποσοστό 41,4%, μέτρια με ποσοστό 23,6% και υψηλά με ποσοστό 34,8%.

Ακόμη φαίνεται, λοιπόν, ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι, ποσοστό (41,4%), δεν δίνουν σε ικανοποιητικό βαθμό στον χρήστη τη δυνατότητα να πληροφορείται ανά πάσα στιγμή το σημείο στο οποίο βρίσκεται. Σημαντική παρατήρηση είναι ότι η μεγαλύτερη βαθμολόγηση ανά ερώτηση συσσωρεύτηκε σε ένα μέτριο επίπεδο, γεγονός που φανερώνει ότι οι σχολικοί ιστοχώροι δεν δείχνουν ξεκάθαρα την εικόνα της θέσης του χρήστη.

Ακόμη, σύμφωνα με την άποψη των εξωτερικών κριτών, αναδεικνύεται ότι σε ποσοστό 72,3% ο τρόπος πλοήγησης δεν απαιτεί σημαντικό χρόνο προσαρμογής για τον χρήστη. Οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι μέσα από τον τρόπο πλοήγησής τους δίνουν την ευκαιρία στον χρήστη να προσαρμοστεί γρήγορα.

Επίσης, φαίνεται ότι σε παραπάνω από τους μισούς σχολικούς ιστοχώρους υπάρχει μεγάλη συμβατότητα των εικονιδίων πλοήγησης με τα εικονίδια του λειτουργικού συστήματος (54,5%).

Από τις απαντήσεις στην ερώτηση για τον χρόνο απόκρισης των σχολικών ιστοχώρων προκύπτει ότι αυτός δεν είναι ικανοποιητικός σε ποσοστό 33,4%, είναι μέτρια ικανοποιητικός σε ποσοστό 13,1% και πολύ ικανοποιητικός σε ποσοστό 53,5%. Επομένως, στους περισσότερους ιστοχώρους που παρατηρήθηκαν ο χρόνος απόκρισης όταν κάνουμε κλικ σε ένα σύνδεσμο ήταν ικανοποιητικός και, συνεπώς, η πλοήγηση γρήγορη και χωρίς καθυστερήσεις.

Συμπερασματικά, από τις ερωτήσεις του άξονα της πλοήγησης φαίνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας δεν παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες ως προς την πλοήγηση και ότι ο χρήστης δεν συναντά σημαντικά εμπόδια ως προς το θέμα αυτό. Η μόνη ερώτηση που φάνηκε να αξιολογήθηκε χαμηλά, είναι αυτή που σχετίζεται με το αν μπορεί να πληροφορηθεί ο χρήστης ανά πάσα στιγμή το σημείο του ιστοχώρου στο οποίο βρίσκεται.

6. Εμφάνιση - αισθητική

Στην κατηγορία της αισθητικής οι κριτές θεώρησαν πως στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας (ποσοστό 55,3%) τα μηνύματα είναι απλά και κατανοητά, ενώ ποσοστό 49,5% των σχολικών ιστοχώρων χρησιμοποιούν το κατάλληλο μέγεθος και είδος γραμματοσειράς, το οποίο προσδίδει ευκρίνεια και αναγνωσιμότητα.

Τέλος, η συγκέντρωση των απαντήσεων δείχνει ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι δεν διαθέτουν συμμετρία μεταξύ του χώρου που καταλαμβάνει το κείμενο σε σχέση με το εικονικό στοιχείο.

Επίσης, από τις απαντήσεις προέκυψε ότι η ποιότητα των εικόπων των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας είναι ικανοποιητική σε ποσοστό 57,1%, μέτρια ικανοποιητική κατά 9,5% και ελάχιστα ικανοποιητική κατά 33,4%. Επομένως, σε μεγάλο αριθμό σχολικών ιστοχώρων η ποιότητα των εικόνων και των φωτογραφιών είναι ικανοποιητική, ως προς την ευκρίνεια, τη φωτεινότητα, τον αριθμό των χρωμάτων και το μέγεθος.

Ακόμα, το 61,1% των σχολικών ιστοχώρων δεν θεωρούνται από τους κριτές «φορτωμένες» με πολυμεσικά αρχεία. Το 19,6% θεωρούνται μέτρια «φορτωμένες» και το 19,3% πολύ «φορτωμένες». Συνεπώς, οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι δεν περιλαμβάνουν σε υπερβολικό βαθμό πολυμεσικά αρχεία (βίντεο, κινούμενες εικόνες, ηχητικά αρχεία, εικόνες, φωτογραφίες), που κουράζουν τον επισκέπτη.

Στο 66,5% των σχολικών ιστοχώρων η χρήση των διαφόρων πολυμέσων δεν επισκιάζει το περιεχόμενό τους και δεν αποσπά τον χρήστη, στο 16,7% αυτό συμβαίνει σε μέτριο βαθμό και στο 16,7% αυτό συμβαίνει σε υψηλό βαθμό. Επομένως, στις περισσότερες σχολικές ιστοσελίδες ο χρήστης δεν αποσπάται από τα διάφορα μέσα που περιλαμβάνονται, όπως βίντεο, ηχητικά αρχεία, εικόνες, κ.λπ., ενώ στο 69,8% των σχολικών ιστοχώρων υπάρχει συνέπεια στη χρωματική βάση και στο ύφος σχεδίασής τους. Παρατηρείται λοιπόν ότι στον μεγαλύτερο αριθμό των σχολικών ιστοχώρων τηρείται η χρωματική συνέπεια και η σταθερότητα στο ύφος σχεδίασης.

Ακόμη, οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι (ποσοστό 46,5%) κάνουν χρωματικούς συνδυασμούς χωρίς υπερβολές και διευκολύνεται έτσι η αισθητική τους καθαρότητα.

Συμπερασματικά, στον άξονα της εμφάνισης και της αισθητικής των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας φάνηκε ότι οι 5 παρατηρητές – κριτές δεν διέκριναν έντονα προβλήματα και τις αξιολόγησαν δίνοντας υψηλά ποσοστά σε θετικές απαντήσεις (4,5,6,7), κάτι που πιθανόν δηλώνει πως οι κατασκευαστές και οι δημιουργοί των ιστοχώρων αυτών εστιάζουν στο να παρουσιάσουν μια καλή και ελκυστική εικόνα προς τον επισκέπτη.

7. Αλληλεπίδραση με τον χρήστη

Οι εξωτερικοί παρατηρητές-κριτές θεωρούν ότι οι πιο πολλοί σχολικοί ιστοχώροι δεν διαθέτουν μηχανισμούς όπως forum και chat room για συζήτηση μεταξύ των επισκεπτών ή γενικότερη επικοινωνία με τους χρήστες των ιστοσελίδων. Πιο συγκεκριμένα, από τα δεδομένα αναδεικνύεται πως το 79,6% των σχολικών ιστοχώρων δεν παρέχει μηχανισμούς ανατροφοδότησης στον χρήστη, το 10,5% αυτών παρέχει ανατροφοδότηση σε μέτριο βαθμό, και μόνο το 9,8% αξιολογήθηκε ότι το κάνει σε μεγάλο βαθμό.

Ακόμη, το 59,6% των σχολικών ιστοχώρων δεν παρέχει μηχανισμούς επικοινωνίας με τον διαχειριστή του, το 6,2% αυτών παρέχει τρόπους επικοινωνίας σε μέτριο βαθμό και το 34,1% αξιολογήθηκε ότι το κάνει σε μεγάλο βαθμό. Παρατηρώντας την ερώτηση αυτή σε σχέση με την προηγούμενη, οι κριτές διέκριναν ότι οι σχολικοί ιστοχώροι επιδιώκουν σε μεγαλύτερο βαθμό να δημιουργήσουν κάποιον τρόπο επικοινωνίας του επισκέπτη με τον διαχειριστή τους, σε σχέση με την προσπάθεια δημιουργίας μηχανισμών ανατροφοδότησης.

Τέλος, η συντριπτική πλειοψηφία των σχολικών ιστοχώρων (97,7%) δεν επιτρέπει στον χρήστη να κάνει κάποια επιλογή της παρουσίας της πληροφορίας σύμφωνα με τις ανάγκες του. Σχεδόν όλοι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας (πλην του ποσοστού 2,2%, που δεν βαθμολογήθηκε χαμηλά) έχουν μια σταθερή δομή παρουσίας της πληροφορίας, η οποία ενδεχομένως να είναι δύσκαμπτη και δύσχρηστη για κάποιους επισκέπτες, και δεν υπάρχει πρόβλεψη για κάποιο μηχανισμό ευελιξίας και επιλογής άλλου κειμένου, χρωμάτων, φόντου, ήχου ή εικόνας.

Συνοψίζοντας και τον άξονα της αλληλεπίδρασης και της ανατροφοδότησης με τον χρήστη, οι παρατηρητές - κριτές θεωρούν ότι η πλειοψηφία των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας δεν διαθέτει κάποιους τρόπους επικοινωνίας με τον χρήστη, δυνατότητας σχολίων, συζήτησης, αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης, ώστε να του προσφέρει κίνητρα και την ευκαιρία περαιτέρω επισκέψεων. Είναι πιθανόν οι πιο πολλοί ιστοχώροι να εστιάζουν στην πλοήγηση, στην εμφάνιση και στη γενικότερη δομή παραβλέποντας το κομμάτι της επικοινωνίας με τον επισκέπτη, το οποίο παρόλα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικό, από τη στιγμή που εξ ορισμού οι ιστοχώροι δημιουργούνται για να εξυπηρετήσουν τη σχέση σχολικής κοινότητας και ευρύτερης κοινωνίας.

8. Φορέας – συγγραφέας – διαχειριστής – ενημέρωση ιστοχώρου

Οι κριτές στον άξονα αυτόν έπρεπε να παρατηρήσουν και να ελέγξουν κατά πόσο καθορίζεται στον κάθε σχολικό ιστοχώρο ο κατασκευαστής, ο διαχειριστής, ο συγγραφέας, ο φορέας και η χρονολογία δημιουργίας ή αναθεώρησης του περιεχομένου του. Από την ανάλυση φάνηκε ότι οι μισοί περίπου σχολικοί ιστοχώροι καθορίζουν τον φορέα τους, ενώ οι υπόλοιποι τον παραλείπουν.

Ός προς τον καθορισμό του συγγραφέα ή του κατασκευαστή των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας, οι κριτές παρατήρησαν ότι δεν εμφανίζεται καθόλου ή ελάχιστα σε ποσοστό 63,6%, εμφανίζεται μέτρια σε ποσοστό 6,5% και ικανοποιητικά σε ποσοστό 29,9%. Συνεπώς, η πλειοψηφία των σχολικών ιστοχώρων δεν καθορίζει ποιος είναι ο συγγραφέας του περιεχομένου του ιστοχώρου.

Ακόμη, οι κριτές απάντησαν ότι δεν καθορίζεται καθόλου ή καθορίζεται ελάχιστα ο διαχειριστής των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας σε ποσοστό 67,2% (με το 48,3% να εμφανίζεται στην απάντηση «Καθόλου»), ότι καθορίζεται σε μέτριο βαθμό σε ποσοστό 9,1% και ότι καθορίζεται ικανοποιητικά σε ποσοστό 23,7%. Φαίνεται λοιπόν ότι οι περισσότερες σχολικές ιστοσελίδες δεν αναφέρουν ποιος τις διαχειρίζεται, ώστε να γίνεται γνωστό και να ενημερώνεται ο επισκέπτης.

Από τις απαντήσεις των κριτών φαίνεται επίσης ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν καθορίζουν τη χρονολογία συγγραφής ή αναθεώρησης των παρεχόμενων πληροφοριών τους σε ποσοστό 45,4%, ότι την καθορίζουν μέτρια σε ποσοστό 12,4% και ότι την καθορίζουν ικανοποιητικά σε ποσοστό 42,2%. Συνεπώς, το χαρακτηριστικό αυτό είναι άλλοτε εμφανές και άλλοτε όχι σε αντίστοιχο ποσοστό.

Συμπερασματικά, λοιπόν, φαίνεται ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν παρέχουν ικανοποιητικά στοιχεία που σχετίζονται με τον φορέα, τον κατασκευαστή και τον διαχειριστή τους, καθώς και με τη χρονολογία που αναενώνονται ή δημιουργούνται. Ειδικότερα ως προς τον καθορισμό του κατασκευαστή, του συγγραφέα και του διαχειριστή των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας, οι 5 κριτές βαθμολόγησαν αρκετά χαμηλά, δείχνοντας ότι τα στοιχεία αυτά λείπουν σε μεγάλο βαθμό από τις περισσότερες σχολικές ιστοσελίδες.

9. Κατηγοριοποίηση των σχολικών ιστοχώρων

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εξωτερικών αξιολογητών οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς σε ποσοστό 63,3%, ενώ εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς ικανοποιητικά σε ποσοστό 20,7%. Επομένως, σε μεγάλο βαθμό οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι δεν μπορούν να θεωρηθούν εκπαιδευτικοί.

Σε σχέση με την επικοινωνία: οι κριτές διέκριναν ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν εξυπηρετούν επικοινωνιακούς σκοπούς σε ποσοστό 48,7%, ότι τους εξυπηρετούν μέτρια σε ποσοστό 23,6% και ικανοποιητικά σε ποσοστό 27,7%. Από τα ευρήματα αυτά φαίνεται ότι χρειάζονται περισσότερη ενίσχυση στο θέμα της επικοινωνίας με τον επισκέπτη.

Σε σχέση με την ψυχαγωγία: οι κριτές απάντησαν ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν εξυπηρετούν ψυχαγωγικούς σκοπούς σε ποσοστό 78,6%, ότι τους εξυπηρετούν μέτρια σε ποσοστό 7,6% και ικανοποιητικά σε ποσοστό 13,8%. Συνεπώς, σε πολύ μεγάλο βαθμό οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι δεν διαθέτουν ψυχαγωγικό χαρακτήρα.

Θα πρέπει ακόμη να αναφερθεί πως στους εξωτερικούς αξιολογητές τέθηκε η ανοικτή ερώτηση που αναφερόταν στο κατά πόσο ο σχολικός ιστοχώρος εξυπηρετεί κάποιους άλλους σκοπούς και, αν ναι, ποιοι είναι αυτοί. Οι κριτές μπορούσαν να απαντήσουν ελεύθερα αναφέροντας αν εξυπηρετούνται περαιτέρω σκοποί ή αν εντόπιζαν κάποιο άλλο στοιχείο μεμονωμένα σε κάποιο ιστοχώρο ή σε όλους μαζί. Στην ερώτηση αυτή δόθηκε η απάντηση ότι κάποιοι σχολικοί ιστοχώροι εξυπηρετούν ενημερωτικούς σκοπούς και ότι προωθούν την προβολή των δραστηριοτήτων του σχολείου. Οι 3 από τους 5 κριτές μάλιστα βαθμολόγησαν το σύνολο των σχολικών ιστοχώρων με την απάντηση «Καθόλου», δηλώνοντας ότι δεν εξυπηρετούν κανέναν άλλο σκοπό πέραν των όσων αναφέρθηκαν.

Όπως φαίνεται, οι διαχειριστές των περισσότερων σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας προτιμούν να προβάλλουν μέσω αυτών σχολικές δραστηριότητες, εκδηλώσεις, αναρτώντας φωτογραφίες και ανακοινώσεις, παρά να προωθούν την επικοινωνία, την αλληλεπίδραση με τον χρήστη και την εκπαιδευτική ενίσχυση των μαθητών.

5.2. Οι συνεντεύξεις

Στην ποιοτική έρευνα που διεξήχθη, πραγματοποιήθηκαν πέντε συνεντεύξεις με έμπειρους εκπαιδευτικούς σε υψηλές διοικητικές θέσεις. Οι συνεντεύξεις επικεντρώθηκαν στις κατηγορίες που φάνηκε από τα ερωτηματολόγια ότι ήταν αναγκαίες για επιπλέον διερεύνηση: τρόποι αξιοποίησης σχολικών ιστοχώρων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, περιεχόμενο σχολικών ιστοσελίδων και επίτευξη επικοινωνίας ανάμεσα στους σχολικούς ιστοχώρους και στον επισκέπτη. Στις απαντήσεις των ερωτηθέντων πραγματοποιήθηκε ανάλυση περιεχομένου (content analysis). Για την κατανόηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων έγινε κωδικοποίηση των συνεντευξιζόμενων με την εξής μορφή: Προϊστάμενος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: ΠΠΕ, Σχολικός Σύμβουλος 1: ΣΣ1, Σχολικός Σύμβουλος 2: ΣΣ2, Διευθυντής Σχολείου 1: ΔΣ1, Διευθυντής Σχολείου 2: ΔΣ2. Οι ερωτηθέντες είχαν μακρόχρονη εμπειρία στην εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, ο ΠΠΕ απάντησε ότι έχει 36 χρόνια στην εκπαίδευση, ο ΣΣ1 ότι υπηρετεί 28 χρόνια στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και τα περισσότερα από αυτά ως εκπαιδευτικός, ο ΣΣ2 δήλωσε ότι βρίσκεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση τα ίδια χρόνια με τον ΣΣ1 και ότι τα τελευταία 11 από αυτά ήταν σε διοικητική θέση διευθυντή ή σχολικού συμβούλου και τα υπόλοιπα «μάχμος εκπαιδευτικός», ο ΔΣ1 απάντησε ότι έχει στην εκπαίδευση 26 χρόνια, καθώς και ο ΔΣ2. Συνεπώς, η άποψη όλων των ερωτηθέντων, λόγω της εμπειρίας τους σε εκπαιδευτικά θέματα, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Η σχέση τους με τη χρήση των Τ.Π.Ε. στο σχολείο είναι οργανική. Έτσι ο ΠΠΕ απάντησε ότι έχει σχέση με τις Νέες Τεχνολογίες, στο μέτρο που τον εξυπηρετούν στο έργο του και κυρίως «για γραμματειακή υποστήριξη και την οργάνωση διοικητικών θεμάτων», ο ΣΣ1 και ο ΣΣ2 ανέφεραν ότι τις χρησιμοποιούν σημαντικά ως εργαλείο για τη δουλειά τους και ότι ως σχολικοί σύμβουλοι είναι απαραίτητο να έχουν ικανοποιητική γνώση των Τ.Π.Ε.

Συνεπώς, και οι 5 συμμετέχοντες στη συνέντευξη κάνουν χρήση των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση και ειδικότερα οι 3 προσπαθούν να ενισχύουν και τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς και μαθητές να τις χρησιμοποιούν.

Στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι η ένταξη των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση μπορεί να υποστηρίξει σημαντικά την εκπαιδευτική διαδικασία; Αν ναι, με ποιον τρόπο;» η απάντηση σχεδόν όλων των συμμετεχόντων ήταν θετική, αλλά υπό προϋποθέσεις. Είναι σημαντική αναλυτικά, καθώς συνδέεται με το θεωρητικό μας πλαίσιο, η

άποψη του ΣΣ2, που θεωρεί ότι προϋπόθεση για να έχει ορατά αποτελέσματα η ένταξη των Τ.Π.Ε. είναι «να οδηγεί τον μαθητή ώστε να είναι παραγωγός και όχι καταναλωτής της γνώσης. Να οδηγεί δηλαδή τον ίδιο τον μαθητή στη γνωστική του ανάπτυξη».

Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι Τ.Π.Ε. έχουν ενσωματωθεί στην πράξη στην εκπαίδευση σήμερα; Αν ναι, με ποιες μορφές;», οι 4 από τους συμμετέχοντες θεωρούν ότι έχουν ενσωματωθεί σε μικρό βαθμό. Στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι οι Τ.Π.Ε. χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;» όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν ως προς το ότι δεν χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά ή τουλάχιστον γενικευμένα.

Εστιάζοντας λίγο περισσότερο στο θέμα της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η επόμενη ερώτηση του άξονα αυτού σχετίζεται με την αξιοποίηση του διαδικτύου. Στην ερώτηση λοιπόν «Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι αξιοποιείται ειδικά το διαδίκτυο στα δημοτικά σχολεία;» όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι χρησιμοποιείται για τη συλλογή πληροφοριών και την ενημέρωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων. Θεωρούν μάλιστα ότι αυτός είναι ο κυρίαρχος τρόπος αξιοποίησής του. Όπως αναφέρει ο ΔΣ2, «χρησιμοποιείται μόνο σαν πηγή πληροφοριών ή για την ανάγνωση ενός κειμένου, για ενημέρωση για τους μαθητές ή να δουν κάποιο βίντεο. Γίνεται περισσότερο έτσι, παρά γίνεται χρήση από τα ίδια τα παιδιά, για την κατασκευή π.χ. των δικών τους ιστοσελίδων, για να βάλουν κάποιες δικές τους δραστηριότητες ή να ψάξουν μόνα τους».

Ακόμη όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι υπάρχει πράγματι αυξητική τάση, στην κατασκευή των ιστοσελίδων, η οποία οφείλεται αρχικά στην αξιολόγηση. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο ΣΣ1, «τα τελευταία χρόνια έχουμε μια συνεχή κουβέντα για την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας και την αυτοαξιολόγηση κι έτσι γίνεται το κρέμασμα όλων αυτών που συμβαίνουν στα σχολεία, καθώς για πολλούς λόγους τα σχολεία επιτυγχάνουν πράγματα, σε αγώνες, σε διαγωνισμούς, σε μαθητικές ολυμπιάδες, σε εκδηλώσεις και αυτό το γεγονός για κάποιους λόγους είναι ένας τρόπος μέσω των σχολικών ιστοσελίδων να δείξουν στους γονείς, να τους ενημερώσουν δηλαδή για τις δραστηριότητές τους, να δείξουν ότι το σχολείο είναι καλό». Θεωρεί ότι οι σχολικές ιστοσελίδες χρησιμοποιούνται λανθασμένα, «αλλά υπάρχει η προσπάθεια

των σχολείων να δείξουν τις δραστηριότητές τους, να επικοινωνήσουν. Είναι στρεβλή ακόμα, αλλά υπάρχει».

Κατόπιν, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν γενικά για τον σκοπό δημιουργίας ενός σχολικού ιστοχώρου. Στην ερώτηση λοιπόν «Ποιος κατά τη γνώμη σας είναι ο σκοπός της δημιουργίας ενός σχολικού ιστοχώρου;» όλοι οι συνεντευξιζόμενοι απάντησαν ότι ένας βασικός σκοπός είναι η ενημέρωση των επισκεπτών για τα δρώμενα και τις δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο. Πιο συγκεκριμένα, ο ΠΠΕ θεωρεί ότι σκοπός είναι η «ενημέρωση των γονέων για τις δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο» και με αυτό συμφωνεί και ο ΔΣ2.

Ο ΣΣ1 τονίζει ότι «δεν έχουμε φτάσει ακόμα όμως στο επίπεδο να επικοινωνούν οι εκπαιδευτικοί μεταξύ τους, να συζητούν, να σχολιάζουν, να ανταλλάσσουν ιδέες. Δεν έχει αναπτυχθεί ακόμα το πνεύμα συνεργασίας, όπως δεν υπάρχει και στην τάξη. Το ίδιο πράγμα είναι. Δεν έχει περαστεί ακόμα στους περισσότερους εκπαιδευτικούς».

Συμπερασματικά, οι ερωτηθέντες αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι σκοπός τους είναι η ενημέρωση των επισκεπτών για τα δρώμενα και τις δραστηριότητες του σχολείου. Κάτι τέτοιο συμφωνεί με προϋπάρχουσες έρευνες που αναφέρουν ότι στους σχολικούς ιστοχώρους συναντάμε κυρίως δραστηριότητες ενημέρωσης, αναζήτησης και ανταλλαγής πληροφοριών, ψυχαγωγίας και προσωπικής επικοινωνίας και λιγότερες περιπτώσεις εκπαιδευτικής αξιοποίησης και ουσιαστικής επικοινωνίας και συνεργασίας (Καράμηνας, 2001· Κολτσάκης, 2006· Ζακόπουλος, κ.ά., 2009).

Ολοκληρώνοντας τον άξονα αυτό, στην ερώτηση «Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος τους; Είναι μόνο εκπαιδευτικός, από τη στιγμή που μιλάμε για σχολεία και εκπαίδευση ή θεωρείτε ότι είναι και κάτι άλλο;» φάνηκε από τις παραπάνω απαντήσεις των συμμετεχόντων ότι είναι και επικοινωνιακός και ενημερωτικός. Σύμφωνα με τον ΔΣ2, πρέπει σίγουρα να εξυπηρετείται η επικοινωνία και η αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών. Ως προς τον ρόλο τους, τα αποτελέσματα από την παρατήρηση και τις συνεντεύξεις δείχνουν ότι είναι περισσότερο ενημερωτικός και λιγότερο εκπαιδευτικός, ψυχαγωγικός και επικοινωνιακός. Με τον διαχωρισμό αυτό συμφωνούν και οι Πανάου (2008) και Boklaschuk & Caisse (2001), οι οποίοι διαχωρίζουν τους σχολικούς ιστοχώρους σε ενημε-

ρωτικούς, παιδαγωγικούς/εκπαιδευτικούς, επικοινωνιακούς και ψυχαγωγικούς. Για να χαρακτηριστούν οι σχολικοί ιστοχώροι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προωθούν τη μάθηση και την άτυπη εκπαίδευση, εντάσσοντας θέματα με εκπαιδευτικό περιεχόμενο και έχοντας συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους (Λιάζος, 2007). Κάτι τέτοιο όμως δεν φαίνεται να συμβαίνει στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας. Επίσης, ελάχιστοι είναι οι σχολικοί ιστοχώροι που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν επικοινωνιακοί. Από την προσωπική παρατήρηση φάνηκε ότι αρκετοί σχολικοί ιστοχώροι διαθέτουν τρόπους επικοινωνίας με τον χρήστη (π.χ. στοιχεία σχολείου, τηλέφωνα, e-mail, δυνατότητα σχολίων), αλλά σε αρκετά επιφανειακό επίπεδο, καθώς δεν έχουν ενσωματώσει ακόμη χώρους συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών μεταξύ των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική κοινότητα. Από τα ευρήματα των παρατηρήσεων και των συνεντεύξεων φάνηκε ότι γίνεται αποσπασματική χρήση κάποιων αλληλεπιδραστικών μηχανισμών και ότι δεν υπάρχει κάποια μορφή οργανωμένης και συστηματικής ανατροφοδότησης με τον χρήστη, η οποία σύμφωνα με τον Πασιαρδή (2001), είναι απαραίτητη για τη δημιουργία του κατάλληλου επικοινωνιακού κλίματος. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με τα δεδομένα που έχει συγκεντρώσει το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και τα οποία, σύμφωνα με τους Σωτηρούδα & Γαρίτση (2013), έχουν καταγράψει ελάχιστους ιστοχώρους με επικοινωνιακό ρόλο.

Προχωρώντας από το γενικό στο ειδικό, ο επόμενος άξονας επικεντρώνεται συγκεκριμένα στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας. Στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι υπάρχει η κατάλληλη υποδομή, ως προς τον τεχνολογικό εξοπλισμό και τη σύνδεση στο διαδίκτυο στα δημοτικά σχολεία της Αχαΐας, ώστε να υποστηρίζει τους σχολικούς ιστοχώρους; Πιστεύετε ότι επηρεάζει η υπάρχουσα αυτή υποδομή την αποτελεσματικότητα των σχολικών ιστοχώρων;» όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι η υποδομή είναι σε ένα μέτριο επίπεδο. Υπάρχουν σχολεία που διαθέτουν τον τεχνολογικό εξοπλισμό και σύνδεση στο διαδίκτυο και άλλα που έχουν σημαντικές ελλείψεις.

Έτσι, ως προς την κατηγορία του σκοπού της κατασκευής και λειτουργίας τους, οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν κατάφεραν να τον καταστήσουν σαφή, καθώς, σύμφωνα με τα ευρήματα της παρατήρησης, δεν διακρινόταν ξεκάθαρα και δεν καθοριζόταν επί-

σης με σαφήνεια η ομάδα χρηστών στους οποίους απευθύνονταν. Κάτι τέτοιο είναι σημαντικό να προσδιορίζεται, όπως αναφέρουν και οι Abdullah, (1998) και Παναγιωτακόπουλος κ.ά. (2003), όπως επίσης σημαντικό είναι να φαίνονται με σαφήνεια οι υπηρεσίες που προσφέρει ένας σχολικός ιστοχώρος.

Με βάση τα παραπάνω και προκειμένου να αποσαφηνιστεί περισσότερο το θέμα της δημιουργίας και της συντήρησης ενός σχολικού ιστοχώρου, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν για το ποιος νομίζουν ότι ασχολείται συνήθως με τον εμπλουτισμό και τη διαχείρισή τους. Στην ερώτηση «Φαίνεται να συμμετέχει η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών στη δημιουργία και στον εμπλουτισμό του περιεχομένου των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας ή αυτό είναι κάτι που το αναλαμβάνουν κυρίως οι ειδικοί της πληροφορικής;» οι 4 από τους 5 συμμετέχοντες συμφωνούν ότι όταν υπάρχουν εκπαιδευτικοί πληροφορικής, αυτοί αναλαμβάνουν να διαμορφώσουν μια σχολική ιστοσελίδα. Έτσι, ως προς την κατηγορία της εμφάνισης του φορέα – συγγραφέα – κατασκευαστή – διαχειριστή του ιστοχώρου, τα ευρήματα έδειξαν ότι οι περισσότεροι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν παρέχουν ικανοποιητικά στοιχεία ή παρουσιάζουν ελλείψεις πληροφορίες για τα στοιχεία αυτά. Σύμφωνα όμως με τη βιβλιογραφία, είναι σημαντικό να φαίνεται ο υπεύθυνος ή ο συγγραφέας του σχολικού ιστοχώρου για λόγους αξιοπιστίας, εγκυρότητας και διευκόλυνσης του χρήστη (Abdullah, 1998).

Στην επόμενη ερώτηση «Έχετε παρατηρήσει αν οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας εξυπηρετούν και διοικητικές ανάγκες (π.χ. μέσα από την παράθεση νομικών εγγράφων, εγκυκλίων κλπ.);» οι συμμετέχοντες απαντούν ότι κάποιοι από αυτούς διαθέτουν σχετικά έγγραφα, αλλά δεν είναι μια βασική λειτουργία τους, καθώς, όπως αναφέρει ο ΣΣ1, «έχουν καλές σελίδες η διεύθυνση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και η περιφέρεια... Τα ανεβάζουν μόνο σαν link συνήθως και παραπέμπουν στις αντίστοιχες ιστοσελίδες». Έτσι, στην κατηγορία της χρησιμότητας, φάνηκε ότι οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας δεν πληρούν σε ικανοποιητικό βαθμό τα αντίστοιχα κριτήρια, καθώς δεν προσφέρουν νέα γνώση και δεν εξυπηρετούν αρκετά τις ανάγκες για τις οποίες κατασκευάστηκαν, αλλά, παρόλα αυτά, διαθέτουν απλά και κατανοητά εννοιολογικά και γλωσσικά μηνύματα. Σύμφωνα με τον Krug (2006), είναι ιδιαίτερα σημαντικό ένας σχολικός ιστοχώρος να είναι λειτουργικός, εύχρη-

στος και αποτελεσματικός, ώστε να εξυπηρετεί με επιτυχία τον σκοπό και τους στόχους για τους οποίους δημιουργήθηκε.

Τελευταίος άξονας που αναπτύχθηκε κατά τη συνέντευξη ήταν αυτός που σχετίζεται με την επίτευξη της επικοινωνίας στους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας. Έτσι, ως προς την αλληλεπίδραση με τον χρήστη, οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας φάνηκε ότι δεν διαθέτουν αρκετούς τρόπους αλληλεπίδρασης με τον χρήστη, δυνατότητα σχολίων, συζήτησης και ανατροφοδότησης, ώστε να προσφέρουν κίνητρα για περαιτέρω επισκέψεις. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας βρίσκονται σε συμφωνία με αυτά προηγούμενων ελληνικών ερευνών (Καράμηνας, 2001· Κολτσάκης, 2006· Ζακόπουλος, κ.ά., 2009), στα οποία φάνηκε ότι οι σχολικοί ιστοχώροι δεν έχουν ενσωματώσει ακόμη τρόπους επίτευξης της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης με τον επισκέπτη, αλλά παραμένουν στο στάδιο της παράθεσης πληροφοριών.

Από την έρευνα φάνηκε, λοιπόν, ότι οι πιο πολλοί ιστοχώροι εστιάζουν στην πλοήγηση, στην εμφάνιση και στη γενικότερη δομή και παραβλέπουν το κομμάτι της αλληλεπίδρασης με τον επισκέπτη, το οποίο παρόλα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικό, από τη στιγμή που θα έπρεπε να δημιουργούνται για να αποτελέσουν ένα «ψηφιακό αρχείο» της ταυτότητας και της παρουσίας της στη γενικότερη εκπαιδευτική κοινότητα, και να προωθήσουν τη σχέση μεταξύ της σχολικής κοινότητας και της ευρύτερης κοινωνίας (Σοφός & Αλεξοπούλου, 2010).

Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη ερώτηση αυτής της κατηγορίας «Είναι σημαντικό να επιδιώκει το σχολείο την επικοινωνία μέσω των σχολικών ιστοχώρων με την κοινωνία και γιατί;» όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό και απαραίτητο. Ο ΠΠΕ αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «εάν σήμερα δεν έχεις επικοινωνία με την κοινωνία στο τέλος δεν θα σε εμπιστευτεί η κοινωνία, θα μείνεις στο περιθώριο και το σχολείο θα κλείσει». Ο ΣΣ2 επισημαίνει ότι «το σχολείο είναι ένα κομμάτι της τοπικής κοινωνίας» και ο ΔΣ2 ότι «μέσα από τους σχολικούς ιστοχώρους μπορούν οι γονείς να πληροφορούνται άμεσα». Την ίδια άποψη έχει και ο ΔΣ1, ο οποίος συμπληρώνει ότι «πρέπει να υπάρχει επικοινωνία σε ό,τι αφορά το σχολείο και την κοινότητα, τη γειτονιά, το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον».

Η επόμενη ερώτηση γίνεται πιο συγκεκριμένη και θέλει να διερευνήσει με ποιους τρόπους μπορεί να ενισχυθεί αυτή η επικοινωνία. Στην ερώτηση λοιπόν «Με ποιους τρόπους μπορεί ένας σχολικός ιστοχώρος να ενισχύσει το κομμάτι της επικοινωνίας και της

αλληλεπίδρασης με την κοινωνία;» οι συμμετέχοντες δίνουν ποικίλες απαντήσεις. Ο ΣΣ1 αναφέρει ότι «με skype, και μέσω ίντερνετ μπορείς να κάνεις ένα σωρό πράγματα, τηλεδιάσκεψη, κ.λπ.» και ότι ήδη το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο ενισχύει αυτή την επικοινωνία βραβεύοντας τον καλύτερο ιστοχώρο. Ο ΣΣ2 δίνει μια άλλη προσέγγιση. Κατά τη γνώμη του, «εκπρόσωπος της κοινωνίας είναι ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων. Άρα λοιπόν στο κομμάτι που λέμε επικοινωνία και στον τομέα που λέμε ιστοχώρος θα πρέπει να υπάρχει ένας χώρος όπου θα πρέπει να συναντιέται το σχολείο με τις ανάγκες που έχει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων. Να διαμορφώνεται δηλαδή ένας χώρος, όπου εκεί θα εκθέτουν τις θέσεις τους, τις απόψεις, τις δράσεις, τις εκδηλώσεις που κάνει το σχολείο παρέα με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων. Όπως το κάθε σχολείο έχει δώσει ένα χώρο ειδικό για να συνεδριάζει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρχει κι ένας χώρος διαδικτυακός που να είναι αφιερωμένος στις ανάγκες του Συλλόγου». Ιδιαίτερως χρήσιμη είναι η ύπαρξη ενός ξεχωριστού χώρου για τις ανάγκες του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου, με σκοπό τη μεταξύ τους συνεργασία και επικοινωνία.

Εκτός όμως από το κομμάτι της επικοινωνίας σχολείου και κοινωνίας, η συνέντευξη συνεχίστηκε με τη διερεύνηση των τρόπων επικοινωνίας ανάμεσα στο σχολείο, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Στην ερώτηση «Με ποιους τρόπους μπορεί ένας σχολικός ιστοχώρος να ενισχύσει το κομμάτι της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές;» οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι η επικοινωνία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική και μπορεί να ενισχυθεί μέσα από forum & χώρους συζητήσεων, μέσω e-mail και με την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών. Σύμφωνα με τον ΣΣ1, «μπορεί να γίνει μια προσπάθεια μέσα από την οποία ο εκπαιδευτικός να μάθει στον μαθητή τη σωστή χρήση του διαδικτύου και μέσα από εκεί να διευκολύνεται το μάθημά του. Να φτιάξει για παράδειγμα σε μια πλατφόρμα ένα σταυρόλεξο και να πει σε κάποιον μαθητή να το λύσει αν δυσκολεύεται, να εξατομικεύσει γενικά τη διδασκαλία. Μπορεί να τους μάθει να επικοινωνούνε, να μάθουν να ανταλλάσσουν ιδέες, να βοηθήσει μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, μπορεί να βάζει online υλικό, άρα βλέπουμε ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ποικίλους τρόπους και να γίνεται και εύκολα».

Ο ΣΣ2 επισημαίνει ότι «ο σχολικός ιστοχώρος είναι ένας χώρος

όπου θα συναντηθούν και ο μαθητής και ο εκπαιδευτικός, αλλά και οι εκπαιδευτικοί μεταξύ τους». Ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται αυτό κατά τη γνώμη του είναι ο εξής: «Όταν εγώ που είμαι εκπαιδευτικός κοινοποιήσω και ανεβάσω μια καλή πρακτική, αυτή είναι μια επικοινωνία με τον υπόλοιπο Σύλλογο Διδασκόντων. Να υπάρχει συμμετοχή και των δύο πλευρών στο περιεχόμενο του ιστοχώρου».

Παρόλα αυτά, εμφανίζεται και μια εντελώς αντίθετη άποψη πάνω στο συγκεκριμένο θέμα της ερώτησης. Ο ΠΠΕ αναφέρει ότι «η ηλικία των παιδιών του δημοτικού είναι πολύ μικρή για τέτοια πράγματα. Τα παιδιά δεν θα πρέπει να εμπλέκονται σε συνομιλίες ή σε τέτοια blogs, να ανεβάζουν φωτογραφίες κ.λπ. Πρέπει να έχουν αναπτύξει την κριτική σκέψη για να μπορούν να κάνουν κάτι τέτοιο».

Στην ερώτηση «Πιστεύετε πως επιτυγχάνεται αυτή η επικοινωνία μέσα από τους σχολικούς ιστοχώρους της Αχαΐας και, αν ναι, με ποιον τρόπο;» όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν στο γεγονός ότι αυτή η προσπάθεια είναι ακόμη σε αρχικό στάδιο. Ο ΣΣ1 αναφέρει ότι τουλάχιστον στην περιφέρειά του έχει δει ελάχιστους σχολικούς ιστοχώρους που προσπαθούν να εστιάσουν στο κομμάτι της επικοινωνίας. Αναφέρει συγκεκριμένα ότι «αν το βάζαμε σε ποσοστό, εντελώς υποθετικά και ριψοκινδυνεύοντας τώρα, μια απλή εκτίμηση κάνω, δεν πρέπει να είναι πάνω από ένα 10% με 15% των εκπαιδευτικών που κάνουν αυτή τη χρήση, δηλαδή την επικοινωνία με τους μαθητές τους στις τάξεις τους». Ο ΣΣ2 πιστεύει ότι «στο πρώτο κομμάτι, στην επικοινωνία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, σε ελάχιστες περιπτώσεις επιτυγχάνεται».

Κατόπιν, ακολουθεί η ερώτηση «Θεωρείτε ότι θα μπορούσε να είχε γίνει κάτι περισσότερο για την ενίσχυση των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας και, αν ναι, σε ποιον τομέα ή σημείο;». Στο σημείο αυτό είναι ενδιαφέρουσα η απάντηση του ΣΣ2, ο οποίος αναφέρει ότι θα μπορούσε μέσω της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, κάτι που πιστεύει ότι ήδη συμβαίνει. Κατά τη γνώμη του, «οι συνάδελφοι που περνάνε από την επιμόρφωση β' επιπέδου, αλλάζουν κουλτούρα και νοοτροπία. Έτσι ο καθένας αρχίζει και δημοσιοποιεί την πρακτική του και αποκτά μια κουλτούρα στο να μοιράζεται με τους συμμετέχοντες αυτό που θέλει να πει. Άρα

στη συνέχεια γίνεται πολλαπλασιαστές αυτής της κουλτούρας και τη μεταφέρει και στο σχολείο που θα πάει».

Τέλος, στην ερώτηση «Έχετε εντοπίσει αν υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους σχολικούς ιστοχώρους των αστικών κέντρων της Αχαΐας σε σχέση με αυτούς των απομακρυσμένων σχολείων της περιφέρειας; Αν ναι, ποιες είναι οι κυριότερες και πού οφείλονται;», οι 3 από τους 5 συμμετέχοντες απάντησαν ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές και ότι δεν έχει σημασία αν ένας σχολικός ιστοχώρος ανήκει σε σχολείο της αστικής περιοχής ή της αγροτικής, αλλά ότι είναι θέμα του εκπαιδευτικού που αναλαμβάνει να τον δημιουργήσει. Ο ΠΠΕ χαρακτηριστικά αναφέρει ότι «είναι θέμα προσώπων που διαχειρίζονται την ιστοσελίδα. Είναι και θέμα του πόσο αγαπούν αυτό που κάνουν. Δεν έχει σημασία η απόσταση, γιατί μπαίνεις μέσα στο διαδίκτυο και ενημερώνεσαι. Βλέπεις κι άλλες ιστοσελίδες και από εκεί και πέρα είναι θέμα γούστου και ενασχόλησης». Επισημαίνει, επίσης, ότι αν τα πιο πολλά μικρά και απομακρυσμένα σχολεία δεν διαθέτουν ιστοχώρο αυτό συμβαίνει «γιατί τα μικρά σχολεία δεν έχουν τις ειδικότητες και το προσωπικό για να ασχοληθούν, ο διευθυντής μπορεί να μην έχει την ενημέρωση να δημιουργήσει μια ιστοσελίδα, με αποτέλεσμα το σχολείο να μένει πίσω στον τομέα αυτόν».

Από την άλλη, ο ίδιος επισημαίνει ότι «από πλευράς δραστηριοτήτων, είναι πιο πολλές οι δραστηριότητες που γίνονται στα κεντρικά σχολεία, γιατί έχουν περισσότερες ευκαιρίες να κάνουν επισκέψεις, να δείξουν τη δουλειά τους κ.λπ. Υπάρχουν βέβαια και αξιόλογες ιστοσελίδες σε περιφερειακά σχολεία. Απλά στην πλειοψηφία τους είναι πιο φτωχές».

Διαφορετική απάντηση μεταξύ τους δίνουν και οι ΔΣ1 και ΔΣ2, οι οποίοι θεωρούν ότι η περιοχή επηρεάζει τη δημιουργία σχολικών ιστοσελίδων, καθώς στα κεντρικά και αστικά σχολεία υπάρχουν καθηγητές πληροφορικής που μπορούν να τις αναλάβουν.

Ως προς το ποσοτικό θέμα των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας συμφωνεί και ο ΔΣ1, λέγοντας ότι λογικό είναι να έχουν δημιουργηθεί περισσότεροι από σχολεία των αστικών κέντρων, «γιατί εκεί οι ίδιες οι σχολικές μονάδες εκ των πραγμάτων έχουν καλύτερη υποδομή». Συνοψίζει λέγοντας ότι οι διαφορές που παρατηρούνται οφείλονται σε 4 λόγους. «Είναι, πρώτον, ο ανταγωνισμός που υπάρχει ανάμεσα στα σχολεία, είναι, δεύτερον, το να υπάρχει

και η προϋπάρχουσα υποδομή, τρίτον, το ότι στα μεγάλα σχολεία των αστικών περιοχών υπάρχουν και οι καθηγητές πληροφορικής που βοηθούν πολύ στο θέμα της δημιουργίας και διαμόρφωσης των σχολικών ιστοσελίδων χωρίς κόστος και, τέταρτον, οι δάσκαλοι που υπάρχουν στα αστικά κέντρα έχουν καλύτερη πρόσβαση και έχουν και οι ίδιοι καλύτερο επίπεδο σε ό,τι αφορά τη χρήση των Τ.Π.Ε. και του διαδικτύου. Έχουν τουλάχιστον περισσότερες ευκαιρίες και ερεθίσματα».

Οι συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις επεσήμαναν ότι σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο εκάστοτε εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει να δημιουργήσει τον ιστοχώρο του σχολείου, το κατά πόσο είναι εξοικειωμένος με τις Τ.Π.Ε., κατά πόσον έχει ασχοληθεί και νιώθει αυτοπεποίθηση. Η άποψη αυτή συμφωνεί με προϋπάρχουσες έρευνες (Μητσιοπούλου & Βεκύρη, 2011· Van Braak, Tondeur & Valcke, 2004· Μπίκος & Τζιφόπουλος, 2011), ο οποίες αναφέρουν ότι οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία και τη μάθηση μέσω των Τ.Π.Ε. είναι καθοριστικές για την αξιοποίησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς αποτελούν δείκτη των στάσεών τους, της συμπεριφοράς τους και των πράξεών τους. Τα ευρήματα των συνεντεύξεων έδειξαν επίσης ότι η θέληση και το μεράκι του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικά για τον εμπλουτισμό και την ενίσχυση ενός σχολικού ιστοχώρου, καθώς σύμφωνα με τον Πανάου (2008), η δημιουργία μιας σχολικής ιστοσελίδας απαιτεί πολύ από τον προσωπικό χρόνο του εκπαιδευτικού, δεν είναι υποχρεωτική για τα σχολεία και δεν παρέχεται κανένα κίνητρο ή επιβράβευση στον εκπαιδευτικό ώστε να συνεχίσει να ασχολείται. Παρόλα αυτά δεν πιστεύουν ότι έχει επιτευχθεί η ένταξη αυτή σε ικανοποιητικό βαθμό, γιατί παρουσιάζονται αντικειμενικές δυσκολίες, όπως είναι τα έλλειψη και προβληματικά εργαστήρια, η έλλειψη τεχνικής υποστήριξης και η έλλειψη κατάλληλης επιμόρφωσης. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με τα αντίστοιχα των Κουστουράκη & Παναγιωτακόπουλου (2008), σύμφωνα με τους οποίους ο εξοπλισμός είναι σε πολλά σχολεία ακόμα ξεπερασμένος και προβληματικός.

Τέλος, οι συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις εξέφρασαν την άποψη ότι υπάρχουν αρκετά πράγματα που πρέπει να γίνουν ακόμη, ώστε να ενισχυθούν οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας, όπως η οργάνωση περισσότερων σεμιναρίων επιμόρφωσης, η άσκηση πίεσης από την πλευρά των διοικητικών προσώπων για τον καλύτερο σχεδιασμό της

εκπαιδευτικής πολιτικής, η δημιουργία κοινών προτύπων με εύκολες πλατφόρμες σχολικών ιστοσελίδων από το Π.Σ.Δ. και η ευρύτερη πληροφόρηση και ενίσχυση των εκπαιδευτικών για το θέμα των σχολικών ιστοχώρων.

6. Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία έγινε μια ερευνητική προσέγγιση μελέτης της αξιοποίησης του διαδικτύου και συγκεκριμένα των σχολικών ιστοχώρων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Αχαΐας. Για τη συλλογή των δεδομένων εφαρμόστηκε πολυμεθοδολογική προσέγγιση.

Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η εργασία δείχνουν ότι ο ρόλος των σχολικών δικτυακών χώρων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Αχαΐας είναι περισσότερο ενημερωτικός και λιγότερο εκπαιδευτικός και ψυχαγωγικός και ότι δεν παρέχουν μηχανισμούς αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης με τον επισκέπτη.

Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι οι παραπάνω ιστοχώροι εστιάζουν περισσότερο στην προβολή πληροφοριών και πολιτιστικών δράσεων των σχολείων και λιγότερο στην επικοινωνία μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και των σχολείων με την τοπική κοινωνία. Ακόμη, προτείνονται τρόποι βελτίωσης, ώστε οι σχολικοί ιστοχώροι να αποτελέσουν ένα χρήσιμο εκπαιδευτικό, επικοινωνιακό και ψυχαγωγικό εργαλείο. Είναι φανερό από την ανάλυση ότι τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης και η σχετική ελληνική και διεθνής βιβλιογραφία συναντιούνται σε ένα σημείο: ο Παγκόσμιος Ιστός και το διαδίκτυο είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την εκπαίδευση και τον εκπαιδευτικό, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύελικτα και πολλαπλά, για την αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών, την προετοιμασία του μαθήματος, τη δημοσίευση δεδομένων από μαθητές και εκπαιδευτικούς και την ανταλλαγή ιδεών και απόψεων μεταξύ τους. Ο σχολικός ιστοχώρος αποτελεί συνεπώς ένα ισχυρό εργαλείο τόσο για τη δόμηση της εκπαιδευτικής σχέσης και πρακτικής όσο και για την επικοινωνία της σχολικής μονάδας με το ευρύτερο συγκείμενο και τους εταίρους (γονείς, κοινωνικές ομάδες, τοπική κοινωνία).

Από την άλλη, τόσο τα δεδομένα της ποσοτικής έρευνας, όσο και οι απόψεις των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών μας έδωσαν δεδομένα που, αν και δεν έχουν σημασία και αξία γενίκευσης, εντούτοις

συναντούνται και είναι ερμηνεύσιμα από τη χαμπερμασιανή θεώρηση, καθώς αναδεικνύεται ο εργαλειακός χαρακτήρας της εισαγωγής και χρήσης των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα. Είναι άλλωστε χαρακτηριστική στις απόψεις των ερωτηθέντων η σύνδεση των Τ.Π.Ε. με την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Υπό αυτό το πρίσμα, η παραγωγή της γνώσης και η μαθησιακή διαδικασία δεν υλοποιούνται στο πλαίσιο αυθεντικών ομιλιακών ενεργημάτων με εξάγοντα τη συνεργασία της σχολικής τάξης ή της σχολικής μονάδας—ανάγκη που αναγνωρίζεται σε δεοντολογικό επίπεδο— αλλά αποικιοποιημένα στη βάση μιας γραφειοκρατικού χαρακτήρα λειτουργίας της οργάνωσης.

Η ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας φάνηκε από τα ευρήματα ότι είναι αρκετά δύσκολη και απαιτητική, αλλά αναγκαία, καθώς, όπως αναφέρει και ο Habermas, συγκρατεί τους δεσμούς όταν γίνεται αποτελεσματικά, ρυθμίζει τις εξουσιαστικές αρχές και διαμορφώνει μια συλλογική ταυτότητα. Μέσα από την παράθεση κοινών γλωσσικών κανόνων σε επίπεδο κατανόησης, σύνταξης και ομιλίας μπορεί να επιτευχθεί η κατάλληλη επικοινωνιακή διάδραση, που θα ενισχύσει με αυτόν τον τρόπο την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των υποκειμένων. Έχοντας ενσωματώσει τις παραπάνω αρχές μπορούν οι σχεδιαστές των σχολικών ιστοχώρων να ενισχύσουν το επικοινωνιακό στοιχείο, ώστε να δίνουν την ευκαιρία στους επισκέπτες να αναπτύξουν δεσμούς συνεννόησης και επικοινωνιακές δράσεις που θα οδηγήσουν στη γνώση.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε πως η πρωτοβάθμια εκπαίδευση Αχαΐας διαθέτει σχολικούς ιστοχώρους, οι οποίοι είναι συγκεντρωμένοι περισσότερο σε σχολεία των αστικών κέντρων και των οποίων ο αριθμός μειώνεται στα σχολεία της περιφέρειας. Παρόλα αυτά υπάρχει μια αυξητική τάση δημιουργίας σχολικών ιστοχώρων στην Αχαΐα, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, εξαιτίας κάποιων προσπαθειών επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της ύπαρξης καθηγητών πληροφορικής στα σχολεία Διευρυμένου Ωραρίου. Ο σκοπός της δημιουργίας τους είναι περισσότερο η προβολή των δραστηριοτήτων του σχολείου και η ενημέρωση των επισκεπτών για διάφορα πολιτιστικά δρώμενα. Δηλαδή, ο ρόλος τους είναι περισσότερο ενημερωτικός παρά εκπαιδευτικός, ψυχαγωγικός και επικοινωνιακός.

Σε μεγάλο ποσοστό οι σχολικοί ιστοχώροι της Αχαΐας που αξιολο-

λογήθηκαν, φάνηκαν ότι πληρούν τα κριτήρια της επικαιρότητας, της κατάλληλης δομής και οργάνωσης του περιεχομένου, της ικανοποιητικής εμφάνισης και αισθητικής και της εύκολης πλοήγησης, αλλά, από την άλλη πλευρά, δεν ικανοποιούν σε μεγάλο βαθμό τα κριτήρια της χρησιμότητας, του καθορισμού του φορέα – συγγραφέα – κατασκευαστή – διαχειριστή αυτών των ιστοχώρων, καθώς και του καθορισμού του σκοπού κατασκευής και λειτουργίας τους.

Ακόμη, παρατηρήθηκε ότι, συγκεκριμένα ως προς το κριτήριο της αλληλεπίδρασης με τον χρήστη, η αξιολόγηση από τους παρατηρητές ήταν ιδιαίτερα χαμηλή, γεγονός που δηλώνει ότι οι σχολικοί ιστοχώροι δεν παρέχουν μηχανισμούς αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης με τον επισκέπτη. Συνεπώς, θα πρέπει να δοθεί έμφαση, ιδιαίτερα κατά τη διαδικασία της δημιουργίας των σχολικών ιστοχώρων της Αχαΐας, ώστε αυτοί να βελτιωθούν ως προς όλα τα παραπάνω κριτήρια που επισημάνθηκε ότι παρουσιάζουν ελλείψεις.

Οι σχολικοί ιστοχώροι παρατηρήθηκε ότι δεν προωθούν ικανοποιητικά την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και ευρύτερης κοινωνίας, καθώς δεν εστιάζουν την προσοχή τους στη δημιουργία τρόπων ανάπτυξης επικοινωνιακών τεχνικών ανάμεσα στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς μεταξύ τους, στους μαθητές μεταξύ τους, αλλά και ανάμεσα στους γονείς και τους φορείς της περιοχής. Κάνουν προσπάθειες ανάπτυξης κάποιων μηχανισμών επικοινωνίας με τον επισκέπτη μέσω της δυνατότητας σχολίων σε μεμονωμένες σχολικές ιστοσελίδες και μέσω κάποιων ιστολογίων, χωρίς όμως να είναι γενικευμένη η χρήση τους. Συνεπώς, το κομμάτι της επικοινωνίας είναι ακόμη σε αρχικό στάδιο και χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση, ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλοι δίαυλοι, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των χρηστών.

Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα και σε συνδυασμό με τις προτάσεις που έκαναν οι ίδιοι οι συνεντευξιζόμενοι της έρευνας, η σύνδεση του σχολείου ως μονάδας τόσο ως προς τα μέλη της όσο και ως προς την ευρύτερη κοινότητα θα μπορούσε να γίνει με απλές και ανέξοδες προσπάθειες ενίσχυσης των σχολείων των απομακρυσμένων περιοχών και της περιφέρειας, μέσα από την ύπαρξη διαδικτυακών σεμιναρίων και τη δημιουργία απλών προτύπων σχολικών ιστοσελίδων, ώστε να συμμετέχουν και αυτά σε μεγαλύτερο βαθμό στη δημιουργία σχολικών ιστοχώρων.

Επίσης, θα μπορούσαν να γίνουν γενικευμένα διαδικτυακά σεμινάρια που να αφορούν συγκεκριμένα τη δημιουργία και τη χρήση

σχολικών ιστοχώρων στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με ελεύθερη πρόσβαση σε όλους, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε περισσότερους εκπαιδευτικούς που το επιθυμούν να επιμορφωθούν. Σημαντική διευκόλυνση θα ήταν να δημιουργηθεί μια κοινή δομή και ένας παρεμφερής τρόπος δημιουργίας σχολικών ιστοχώρων ως προτεινόμενος από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, ώστε να μπορεί η πλειοψηφία των σχολείων να δημιουργήσει ιστοχώρους που θα εστιάζουν περισσότερο στην επικοινωνία και την αλληλεπίδραση με τους επισκέπτες και λιγότερο στην απλή παράθεση πληροφοριών και φωτογραφιών των δραστηριοτήτων του σχολείων.

Προτείνεται να ενισχυθεί περισσότερο το κομμάτι της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης στις σχολικές ιστοσελίδες της Αχαΐας, μέσα από τη δημιουργία forum, portal, wikis, chatroom, μηχανισμού δυνατότητας καταγραφής σχολίων, τηλεδιασκέψεων και πλατφόρμας ηλεκτρονικών μαθημάτων για την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Επίσης, θα μπορούσε ο κάθε εκπαιδευτικός να διαθέτει τον προσωπικό του χώρο στην ιστοσελίδα του σχολείου και να αναρτά τις παρατηρήσεις και τις ανακοινώσεις του, καθώς και να υπάρχει ειδικός χώρος για τους μαθητές και για τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων σε όλους τους σχολικούς ιστοχώρους.

Ακόμη ιδιαίτερα σημαντικό για τη σχέση της σχολικής μονάδας με την τοπική κοινότητα είναι να αποτελέσει το σχολείο κομβικό σημείο της τοπικής δημόσιας σφαίρας συμμετέχοντας στην τοπική δημοσιότητα, αλλά και στη ρύθμιση του δημόσιου λόγου, ενδυναμώνοντας τους σχολικούς ιστοχώρους με την προβολή δραστηριοτήτων και την ανταλλαγή απόψεων μέσα από τη δημοσιοποίηση σε τοπικές ιστοσελίδες και στον Τύπο (περιοδικά, εφημερίδες).

Ολοκληρώνοντας, θεωρούμε τις παραπάνω δράσεις ιδιαίτερα σημαντικές καθώς, ενώ η υποχώρηση του κοινωνικού κράτους λειτουργεί αποπροσανατολιστικά για τα κοινωνικά υποκείμενα, η εκπαιδευτική κοινότητα και το σχολείο αποκτούν σημαντικό ρόλο στη διατύπωση συνεκτικών αφηγήσεων με εξάντα το κρίσιμο ζήτημα της δημοκρατικής κοινωνικής συνοχής των δυτικών κοινωνιών.

Abstract

Exploring the websites' role of the Primary Education schools in Achaia

The use of the Internet became gradually a daily habit, so it is imperative for the educational community to redefine the meaning of education, in combination with the technologies, in the contemporary school. In the context of the communication and education, this work is focused on the websites' role of the Primary Education schools in Achaia. The study aims to examine the structure and the information displayed of the school websites, and according to their content, to investigate to what extent schoolteachers maintain them for learning and/or for information dissemination. As it was found from quantitative and qualitative research, the school sites did not adequately promote communication between the school and the wider society. They do not focus on creating ways of developing communication techniques between students and teachers, among students, among teachers and between the school, parents and stakeholders in the region. As is clear from the findings, their role is rather informative, than educational, recreational and communicative.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abdullah, M.H. (1998). *Guidelines for Evaluating Web Sites*. *Eric Digest*. Retrieved 15 March 15 from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED426440.pdf>
- Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη*. *Εγχειρίδιο Μελέτης*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Boklaschuk, K. & Caisse, K. (2001). *Evaluation of education websites*. Retrieved 12 March 2013 from <http://etad.usask.ca/802papers/bokcaisse/bokcaisse.pdf>
- Gouthro, P. (2006). Reason, Communicative Learning, and Civil Society: The Use of Habermasian Theory in Adult Education. *Journal of Educational Thought*, 40(1), pp. 5-22.
- Habermas, J. (1970). On systematically distorted communication, *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy* 13(1-4), 205-218.
- Idem (1984). *The Theory of Communication Action*. Boston: Beacon Press

- Idem (1989). Towards a Communication-Concept of Rational Collective Will-Formation: A Trough-Experiment. *Ratio Juris* 2(2), 144-54.
- Idem (1997). *Η ηθική της επικοινωνίας* (Μτφρ. Κ. Καβουλάκος). Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις.
- Jackson, G. B. (2000). *How to Evaluate Educational Software and Websites*. Techn-KnowLogia, May/June, Knowledge Enterprise. Retrieved 12 January 2013 from www.TechKnowLogia.org
- Krug, S. (2006). *Don't Make Me Think!: A Common Sense Approach to Web Usability*. Berkeley: New Riders.
- Lencastre, J.A. & Chaves, J.H. (2008). A usability evaluation of educational websites. In *Proceedings of the EADTU conference*. Retrieved 12 March 2013, from <http://www.webcitation.org/60zqwc8zt>
- Naidu, S. (2005). *Evaluating the Usability of Educational Websites for Children*. Retrieved 20 February from http://psychology.wichita.edu/surl/usabilitynews/72/children_internet.asp
- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Sanchez, J. (2007). A model to design interactive learning environments for children with visual abilities. *Journal Springer Science*, 12, 149-163.
- Silfen, R. & Howes, A.C. (1984). A Summer Reading Program with CAI: An Evaluation. *Computers, Reading and Language Art*. Retrieved 22 February 2013 from <http://eric.ed.gov/?id=EJ302700>
- Van Braak, J., Tondeur, J., & Valcke, M. (2004). Explaining different types of computer use among primary school teachers. *European Journal of Psychology of Education*, 19(4), 407-422.
- Βασιλούδης, Ι. (2011). Δημιουργία κινήτρων με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών: Μελέτη Περίπτωσης. *Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση»*, σελ. 1033-1038.
- Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Παιδιά, σχολεία και υπολογιστές. Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ζακόπουλος Β., Σαλονικίδης Γ., Τερζίδης Σ., Φιλιππιάδης, Γ. (2009). *Σχολικοί διαδικτυακοί τόποι: Ελλάδα*. Ανακτήθηκε 4 Απριλίου 2013, από <http://www.eduportal.gr/greeksch/>
- Καράμηνας, Ι. (2001). Διαδίκτυο και Εκπαιδευτική Διαδικασία. Θεωρητική Προσέγγιση και μια Πρόταση για τη Διδακτική Αξιοποίησή του στο Δημοτικό Σχολείο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*. 120-121, 76-84.
- Κολτσάκης, Ε. (2006). Διεύρυνση των περιορισμών και των δυνατοτήτων μιας σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών της σχετικά με την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. – μια μελέτη περίπτωσης. Στο Δ. Χατζηδήμου, Κ. Μπίκος, Π. Στραβάκου, & Κ. Χατζηδήμου (επιμ.), *Πρακτικά του 5^{ου} Πανελ-*

- λήνιου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Τόμος Β', 53-58.
- Κόμης, Β., & Μικρόπουλος, Α. (2001). *Πληροφορική στην εκπαίδευση*, Πάτρα: ΕΑΠ.
- Κουσουράκης, Γ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2008). Οι ΤΠΕ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: επιδράσεις και προβλήματα από την προσπάθεια της εφαρμογής τους στην παιδαγωγική πράξη. Στο Β. Κόμης (επιμ.), *4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διδακτική της Πληροφορικής*. (σ. 425-434). Πάτρα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Λιάζος, Ε. (2007). *Καταγραφή κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας της πληροφορίας εκπαιδευτικών ιστοσελίδων για ζητήματα ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. Μεταπτυχιακή διατριβή. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Μητσιοπούλου, Ο. & Βεκύρη, Ι. (2011). Ατομικοί και σχολικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία από εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. *Πρακτικά 2^ο Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»*, σελ. 545-554.
- Μικρόπουλος, Τ.Α. (2000). *Εκπαιδευτικό λογισμικό. Θέματα σχεδίασης και αξιολόγησης λογισμικού υπερμέσων*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Μπίκος, Κ., Τζιφόπουλος, Μ. (2011). *Εκπαιδευτικοί και ΤΠΕ: διευκολυντές και εμπόδια στη χρήση ψηφιακών εφαρμογών στη σχολική τάξη*. *Πρακτικά 2^ο Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»*, σελ. 585-590.
- Ξένος, Μ. (2003). *Διαχείριση και ποιότητα λογισμικού*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Οικονομίδης, Κ. (2010). *Το εκπαιδευτικό λογισμικό και η αξιολόγησή του*. Μεταπτυχιακή διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Παναγιωτακόπουλος Χ., Πιερρακέας Χ. & Πιντέλας Π. (2002). Εκπαιδευτικές Ηλεκτρονικές Τοποθεσίες Πληροφοριών: Άξονες και Κριτήρια Αξιολόγησης. *Μέντορας*, 6(6), 75-86.
- Παναγιωτακόπουλος, Χ., Πιερρακέας, Χ., & Πιντέλας, Π. (2003). *Το εκπαιδευτικό λογισμικό και η αξιολόγησή του*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Idem (2005). *Σχεδίαση εκπαιδευτικού λογισμικού*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Πανάου, Μ. (2008). Η χρήση των σχολικών ιστοσελίδων από τα σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου. *Πρακτικά 10^ο Παγκυπρίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου*, σελ. 904-915.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. Τόμος Β'. Αθήνα.
- Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε.-Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 4(1).
- Πασιαρδής, Γ. (2001). *Το σχολικό κλίμα. Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση των βασικών παραμέτρων του*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

- Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία. Εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σοφός, Α. & Αλεξοπούλου, Α. (2010). Κριτήρια αξιολόγησης σχολικών διαδικτυακών τόπων. Προσδιορισμός πλαισίου ποιότητας. *Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Ψηφιακές και Διαδικτυακές Εφαρμογές στην Εκπαίδευση»*, σελ. 1758-1771.
- Σωτηρούδας, Β. & Γαρίτσης, Ι. (2013). Κριτήρια αξιολόγησης ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικού. *Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία»*. Ανακτήθηκε 12 Μαΐου 2013 από <http://www.etpe.eu/new/custom/pdf/etpe2003.pdf>